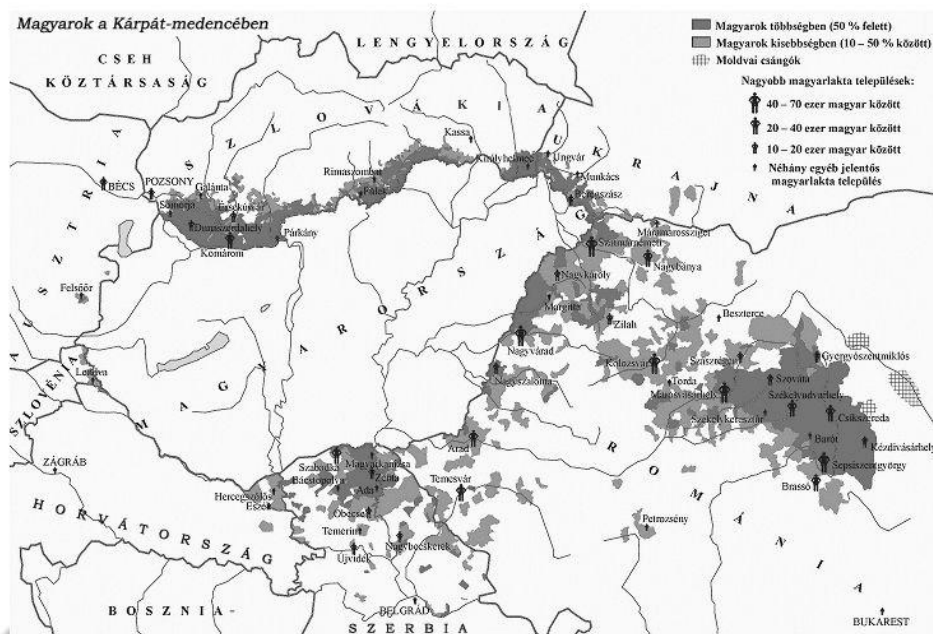

ORSZÁGGYÜLÉS HIVATALA
KÜLÖGYI IGAZGATÓSÁG

NEMZETPOLITIKAI TÜKÖR

Készítette:

Lenkei Judit

Márky Zoltán

Pappné Farkas Klára

Sediqi Jázmin

Szabó Ádám

Vass-Prékopa Angéla

Szerkesztő:

Márky Zoltán

Kiadó:

Dr. Sárdi Péter

2013. május 3.

II. évfolyam 13. szám

TARTALOM

HÍREK	3
Nemzeti összetartozás bizottsága	3
A Nemzeti összetartozás bizottsága április 29-i ülése	
Nemzetpolitika az Országgyűlésben	5
Magyar nemzetpolitika	6
Interjú Szabó Vilmossal	
Erdély	7
A régiók kialakítása és a törvény elfogadtatása körüli nézetkülönbségek	
Újabb kedvezőtlen döntések a MOGYE-ügyben	
Felvidék	9
Berényi az Unióban eltöltött évekről	
Malina Hedvig pszichológiai vizsgálata	
A szlovák parlament előtt a vasúti kétnyelvűség ügye	
Délvidék	12
Az autonómia nem politikai marketing kérdése	
Kárpátalja	13
Orbán Viktor kárpátaljai látogatása	
Interjú Orbán Viktorral a Kárpátalja c. lapban	
Horvátország	15
A HMDK jelöltjei a helyhatósági és megyei választásokon	
Muravidék	16
Martonyi János a helyi magyarság képviselőivel találkozott Lendván	
Nyugati magyarság	17
Nyugat-európai magyarok a felvidéki autonómia mellett	
Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége	
idei közgyűlése	
A HÉT TÉMÁJA	19
Erdélyi körkép az iskolai beiratkozásról	
KITEKINTŐ A KÖVETKEZŐ KÉT HÉTRE	23

HÍREK

Nemzeti összetartozás bizottsága

A Nemzeti összetartozás bizottsága április 29-i ülése

A tanácskozáson az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő (EMET), a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) és a Nemzeti Együttműködési Alap Nemzeti összetartozás kollégiuma (NÖK) működéséről szóló beszámolókat tárgyalta a bizottság. Az egyes napirendi pontok előadói *Csete Örs*, *Dr. Csizmadia László* és *Joó Kinga* voltak.

Csete Örs, az EMET főigazgatója bemutatta az intézmény működését. Kifejtette, hogy fiatal intézményről van szó, amely 2012 augusztusában alakult, gyakorlatilag a Wekerle Sándor Alapkezelő feladatait átvéve, azaz főként pályázattal és támogatási tevékenységet végeznek. A főigazgató elmondta, hogy elsődleges céljuk az egységes szemléletű intézményrendszer létrehozása, amely elősegíti a professzionális pályázatkezelési rendszer kiépítését, a megalapozott döntéshozatalt. Céljuk a gyors végrehajtás, az alapos ellenőrzés és a hatékony kommunikáció. Elmondta, több tízezer pályázattal foglalkoznak, amelyeket például az Integrált Pedagógiai Program, a Nemzeti Tehetség Program, a Bursa Hungarica ösztöndíj keretében, illetve egyéb, egyházi és nemzetiségi területen hirdettek meg. Beszámolt arról, hogy az EMET a döntéshozatal előkészítésében és a döntések végrehajtásában vesz részt. A főigazgató kijelentette, a pályázati rendszert szeretnék teljes egészében elektronikussá tenni, amihez azonban eddig nem álltak rendelkezésre a szükséges feltételek. Kilátásba helyezte a honlap átalakítását, hogy az egyszerűbb és könnyen átlátható legyen. Elmondta, hogy szeretnének a túlzottan bürokratikus ügyintézésen is egyszerűsíteni. A határon túliak számára nyújtott 2012-es támogatások kapcsán tájékoztatta a bizottságot, hogy tizenhárom pályázati felhívás keretében mintegy 3 milliárd forintot fordítottak ilyen célokra. Ennek az összegnek nagyjából 25%-a, vagyis kb. 750 millió forint került közvetlenül határon túli magyarokhoz. Úgy fogalmazott, hogy adminisztratív nehézséget jelent, hogy a támogatottak más államban honosak. Kifejtette, egy profi, kiszámítható, tisztességes szervezetet szeretne működtetni, amely a bővülés útjára lép, és a külföldi magyarság szempontjait is figyelembe veszi.

A második napirendi pontban a NEA-t mutatta be Dr. Csizmadia László, a szervezet elnöke. Elmondta, a NEA is csupán 2011 júniusában alakult, amelyet megelőzően a Nemzeti Civil Alap látott el hozzájuk hasonló feladatokat. A szervezet vezetője dicsérte a 2011-ben elfogadott új civil törvényt, amelynek köszönhetően a NEA, valamint a Civil Információs Portál és a Civil Információs Centrumok létrejöhettek. Szervezetének alapját a kilenctagú Tanács, valamint az öt Kollégium adja. A Tanács az Alap céljainak megvalósítására vonatkozó elvi, irányító és koordináló döntéseket hozza meg, míg a Kollégiumok a saját hatáskörükbe tartozó támogatásokról döntenek. Csizmadia László elmondta, az elmúlt évben több mint 21 milliárd forint volt a NEA-hoz beérkezett támogatási igény, a rendelkezésre álló források ugyanakkor alig haladták meg a 3 milliárd forintot. Fontos

feladatuknak nevezte, hogy a megítélt források időben eljussanak a pályázókhoz, hogy késlekedéssel ne hátráltassák a projektek megvalósítását. Hozzáfűzte, igyekeznek olyan projekteket támogatni, amelyek nem elszigetelt programok, hanem egyrészt fenntarthatóak, illetve más területekre is pozitív hatással lehetnek. Kiemelte az elektronikus megjelenés fontosságát is, így a Civil Információs Portál fejlesztését, továbbá a Civil Információs Centrumok szerepét, amelyek a támogatási lehetőségek promóciójában is jelentős részt vállalhatnak a jövőben.

Harmadik napirendi pontként Joó Kinga, a NÖK alelnöke mutatta be a szervezet tevékenységét. A Kollégium 2012 tavaszán alakult, a Nemzeti Együttműködési Alap felügyelete alatt működik és szintén kilenctagú. A 2012-es évben mintegy 515 millió forint állt a pályázók rendelkezésére, amelynek nagyjából egyharmada szakmai programokra, kétharmada pedig működési költségekre volt fordítható. A NÖK a támogatások három típusában illetékes: az európai integrációval, a határon túli magyarsággal, illetve a hazai nemzeti és etnikai kisebbségekkel kapcsolatban pályáztat. Az alelnök elmondta, egy-egy programra legfeljebb 3 millió forintot fordítanak, konzorciumok jelentkezése esetén ez az összeg 6 millió forintos határig emelhető, ugyanakkor nem ítéhetnek meg kevesebbet, mint az igényelt összeg 67 százaléka. Joó Kinga a 2012. évi pályázatok kapcsán arról tájékoztatta a bizottságot, hogy a NÖK működési támogatásra 209 igénylést támogatott és 42-t utasított el, míg a szakmai programok közül 145-nek biztosított forrásokat és 125 esetben adtak elutasító választ.

A kérdések során a bizottság elnöke arról érdeklődött, hogy az érvénytelen pályázatok elutasításának általában milyen indokai voltak, illetve milyen kapcsolatban áll az EMET és a Bethlen Gábor Alap. Miklós Árpád, az EMET főosztályvezetője a kérdésre válaszolva elmondta, az EMET végzi a pályázatok formai ellenőrzését, amelynek során számos objektív szempont mérlegelnek, míg a Kollégium feladata a tartalmi bírálat. Joó Kinga kifejtette, a Kollégium tartalmi szempontból több tényezőt vizsgál. Elsősorban azt, mennyire járul hozzá a civil szféra fejlődéséhez az adott projekt (pl. kizárólag sport, vagy kizárólag művészeti tevékenységet nem támogatnak), illetve a benyújtott pályázat költségvetése mennyire megalapozott. Csete Örs a két intézmény kapcsolatát főként operatív jellegűnek határozta meg, elmondása szerint tartalmi kapocs nincs közöttük, elkülönülten működnek.

Kőszegi Zoltán (Fidesz) a sportrendezvények helyzetéről kívánt tájékozódni: megfogalmazása szerint ezen események mögött általában civil szervezetek állnak és talán ez a leghatékonyabb útja a fiatalok elérésének. Joó Kinga válaszában elmondta, hogy egyrészt számtalan más forrás áll a pályázók rendelkezésére e területen, másrészt az előzőekben főként a profi sportegyesületekre célzott, akik kizárólag sport célú programokkal kívántak pályázni.

A kérdések után Potápi Árpád János az Egyebek napirendi pontra tért, amelynek keretében egy nyilatkozatot osztottak szét a bizottság tagjainak, amely az április 13-i, Magyarországon Élő Erdélyiek Találkozóához kapcsolódó megbeszélésen született. Ebben a külhoni magyarsággal való kapcsolatok ápolásának fontosságáról, a magyar nemzeti közösségek önrendelkezési törekvéseinek támogatásáról és a minél szorosabb együttműködésről foglaltak állást az aláírók. Az eseményen a Nemzeti

összetartozás bizottságra részéről részt vett *Csóti György* (Fidesz), *Szávay István* (Jobbik) és *Szili Katalin* (független).

Nemzetpolitika az Országgyűlésben

Csóti György (Fidesz) napirend utáni felszólalása a 2013. április 30-i ülésnapon: **„Reális autonómia megoldások a Vajdaságban”** címmel.

A képviselő ismertette a Vajdaság történelmét és elmondta, hogy míg a XV. század elején ez a tartomány a Magyar Királyság leggazdagabb és tisztán magyar népességű országrésze volt, addig mára a magyarok aránya a térségben csupán 13 százalék¹. Hozzátette: ez a terület a XIX. század közepétől megszakításokkal ugyan, de különböző szintű autonómiát élvezett és a Kárpát-medencében először itt fogalmazódott meg magyar autonómia-koncepció 1992-ben.

A képviselő, aki a Nemzeti összetartozás bizottsága Autonómia albizottsága alelnöki tisztségét is betölti elmondta, hogy a Délvidéken ma kétféle autonómia-koncepció foglalkoztatja az ott élő magyarokat: a Vajdaság regionális autonómiája Szerbián belül, és a magyarság Vajdaságon belüli háromszintű autonómiája. A személyi és területi elvet ötvöző, háromszintű autonómia koncepció esetében az összmagyarságot reprezentáló területi önkormányzat mellett helyet kapna a magyar többségű települések önkormányzata, valamint az összefüggően magyar lakta terület autonóm körzette alakítása is. Az egész konstrukciót a perszonális elv elsőbbsége jellemzi, mivel a magyarok többsége nem egy tömbben él. Hangsúlyozta: ebből a koncepcióból mára működő kulturális autonómia jött létre.

Áttörésnek nevezte, hogy 2003-ban Szerbiában alkotmányba foglalták a kisebbségek kollektív jogait, azonban úgy vélte, a megvalósítás nehézségekbe ütközik, ezért valódi megoldást a Vajdaság egészét érintő regionális autonómia megerősítése, és tartalommal való kitöltése jelentene. Ennek hatására várhatóan jobbak lesznek a kisebbségi autonómia tényleges esélyei, mint a centralizált Szerbiában – tette hozzá a képviselő. Kiemelte, hogy a tartomány tényleges autonómiájának gazdasági szempontból is nagy szerepe lenne, hiszen jelenleg Szerbia nemzeti jövedelmének 40 százalékát a Vajdaság termeli, de ebből csak 7 százalékot kap vissza, amely a teljes körű autonómia esetén jelentősen megváltozna.

Csóti György szerint reális esélye van a délvidéki magyar autonómia kiteljesedésének a térség történelmi hagyományai miatt, de fontosnak tarja a külső támogatás bevonását is. Erre nézve biztató jelként értékelte az Európai Parlament április 18-ai határozatának 19. pontját², amely egyértelműen kiáll a vajdasági autonómia mellett. Kiemelte: a nemzetközi közösség felismerte, hogy a Balkán és Közép-Európa politikai stabilitása csak valamennyi nép és népcsoport önrendelkezési jogának biztosításával garantálható. A délvidéki magyar autonómia kiteljesítése precedens értékűvé válhatna a Kárpát-medencében - jelentette ki Csóti György.

¹ a 2011-es népszámlálás adatai szerint

² „Az Európai Parlamentet aggodalommal tölti el a Vajdaság autonómiájával kapcsolatos jogi és politikai bizonytalanság, valamint a központi és a tartományi hatóságok közötti egyre növekvő politikai feszültség. Felhívja a szerb kormányt, hogy mondjon le a központosító intézkedésekről.”

A kormány képviselője írásban kíván válaszolni az elhangzottakra.

Szávay István (Jobbik) írásbeli kérdése a nemzetpolitikáért felelős tárca nélküli miniszterhez:

„Mikor áll munkába a csángók állampolgársági ügyintézését segítő személy Moldvában?” (K/10742) címmel

A képviselő kiemelte: a Jobbik Magyarországért Mozgalom üdvözli a magyar állampolgárság könnyített megszerzésének lehetőségét, azonban szükségesnek tartja felhívni a figyelmet az eljárás hiányosságaira. Mint írta, az állampolgársági ügyintézés rendkívül nehezen működik Csángóföldön, ahol a csángó magyarok közül sokan nem tudnak magyarul írni, az állampolgársági papírok kitöltéséhez és leadásához pedig - helyi ügyintéző hiányában - nem kapnak segítséget. Korábban dolgozott két segítő a csángó falvakban, de őket elbocsátották idén februárban – tette hozzá a képviselő. Hangsúlyozta, hogy ezt a problémát már több alkalommal is felvetette, mind a plenáris ülésen, mind a Nemzeti összetartozás bizottság ülésén, azonban a biztató válasz ellenére érdemi előrelépés nem történt. Tájékoztatást kért az ügyintézők pótlásának fejleményeiről és felvetett olyan alternatív megoldási lehetőséget, mint például a drávaszögi gyakorlathoz hasonlóan, kihelyezett konzuli napok szervezése Csángóföldön.

Semjén Zsolt nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes válaszában ([K/10742/1](#)) hangsúlyozta, hogy a kormány nemzetpolitikája a diaszpóra, a Kárpát-medence magyarsága és a szóránymagyarság irányába megvalósuló nyitás jegyében fogalmazódott meg. Kijelentette: a szóránymagyarság részeként a csángó magyar közösség védelmét is kiemelten kezelik, így fontosnak tartják, hogy megkönnyítsék szülőföldjükön való boldogulásukat, valamint elősegítsék magyar identitásuk megtartását és megerősödését, melynek egyik alappillére a magyar állampolgárság megadása. Hozzátette: az egyszerűsített honosítási eljárás során felismerték a csángó magyarok megkülönböztetett tájékoztatásának, ügyintézésük segítésének fontosságát, többek között ezért is növelték a konzulok számát. A miniszterelnök-helyettes úgy véli, hogy az ily módon megerősített konzulátusok munkája további lehetőséget ad a csángók eléréséhez és megszólításukhoz.

Magyar nemzetpolitika

Interjú Szabó Vilmossal

Az Erdélyi Riport interjút készített Szabó Vilmossal, az MSZP képviselőjével, aki az Orbán-kormány nemzetpolitikájáról fejtette ki véleményét.

A politikus elmondta, szerinte a jelenlegi ciklus elsősorban a szimbolikus politizálásról szólt, ennek jegyében módosították az állampolgársági törvényt, vagy hozták létre a Nemzeti összetartozás bizottságát. Szerinte azonban e törekvéseket „konszenzus övezi”, nagy többségében az ellenzék is megszavazta ezeket. Üdvözölte a Máért újraindulását, ugyanakkor ennek tartalmát tekintve kifogásolta, hogy „már nem jelenti a korábbi tényleges magyar-magyar konzultációt”, arról szól, hogy „minden szép és jó”, viszont érdemben egyre kevesebb kérdésben kéri ki a külhoni magyar közösségek

véleményét. A Bethlen Gábor Alap kapcsán megjegyezte, túlzottan centralizálttá vált a szervezet, az előző kormányzati időszakokhoz képest kevésbé veszi figyelembe az érintettek véleményét és a „döntés gyakorlatilag három ember kezébe került”. Kritikával illette az anyagi támogatások elosztását, elmondása szerint ezek csak a jelenlegi kormánnyal szimpatizáló szervezetekhez kerülhetnek.

Ezt a motívumot látta megvalósulni Szabó Vilmos a politikai támogatás terén is: károsnak nevezte, hogy „a kormányzat pártalapítással próbálkozik” és nyíltan beszáll a környező országok választási kampányaiba. Kedvezőtlen jelenségnek minősítette, hogy olyan szervezeteket mellőz a kormány, amelyeknek egyedülként nyílik lehetősége a helyi magyar közösségek parlamenti képviselőjére, így szerinte nem helyes a Most-Hídtól és az UMDSZ-től való elzárkózás sem. Véleménye szerint ugyan láthatóak a kormánypártokon belül az „egymásnak feszülő irányzatok” a nemzetpolitika terén, de úgy ítéli meg, összességében mégis érvényes, hogy „aki nincs velük, az nincs”.

A határon túli magyarság szavazati jogára kitérve elmondta, az MSZP álláspontja az, hogy „szerzett jogot nem szerencsés, nem jó és nem is célszerű visszavenni”, azonban szerintük átalakításokra, kiigazításra van szükség e téren is.

Erdély

A régiók kialakítása és a törvény elfogadtatása körüli nézetkülönbségek

A kormány arra készül, hogy az alkotmánymódosítási folyamat lezárása után gyorsított eljárással fogadja el az új területi és közigazgatási határokat kijelölő törvényt. *Liviu Dragnea* közigazgatásért felelős miniszterelnök-helyettes felelősségvállalással fogadtatná el a törvényt, mely a jelenlegi fejlesztési régiókat emelné közigazgatási rangra. Ez azt jelentené, hogy Székelyföld továbbra is Szeben, Brassó és Fehér megyével közösen alkotna közigazgatási régiót, amelyben a magyarság részaránya a 30 százalékot sem érné el.

Az RMDSZ nem ért egyet azzal, hogy parlamenti vita nélkül, kormányzati felelősségvállalással alakítsanak ki közigazgatási régiókat - mondta *Borbély László*, az RMDSZ politikai alelnöke. Borbély László az RFI-nek adott interjújában kijelentette: az RMDSZ elfogadhatatlannak tartja, hogy az ország területi felosztásáról a kormány a parlamentet megkerülve döntsön. Hozzátette: a szövetség már az alkotmánymódosításnál javasolni fogja a felelősségvállalás lehetőségének törlését az alaptörvényből. Leszögezte: az RMDSZ nem párt, hanem a romániai magyarság érdekképviselője, és megkerülhetetlen, ha a közigazgatási felosztás átszervezéséről van szó.

"Románia aláírta az Európa Tanács Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját, amelynek az ötödik cikkelye világossá teszi, hogy egyetlen állam sem hozhat olyan intézkedést, amellyel megváltoztatja az etnikai arányokat" - mondta a politikus.

Dragnea felvetését kommentálva *Victor Ponta* vasárnap azt mondta: kormánya csak akkor nyúl a felelősségvállalás módszeréhez a régiók

kialakítása ügyében, ha sikerül megegyeznie minden politikai erővel, az RMDSZ-t is beleértve.

AZ RMDSZ-nek két javaslata van. Az egyik szerint ezek a régiók ne kapjanak közigazgatási hatáskört, a másik javaslat pedig az, hogy 8 régió helyett 12-16 régiót alakítsanak ki, amelyekben már magasabb arányt képviselne a magyarság.

Toró T Tibor, az EMNP elnöke szerint az RMDSZ és az EMNP álláspontja majdnem azonos a közigazgatási átszervezéssel kapcsolatban, nézeteik csupán néhány részletkérdésben különböznek. Így a régiók megrajzolásánál fontos figyelembe venni a régiós identitást is, ami az ország északi részére például hangsúlyozottan jellemző. Ez az identitástudat a történelmi régiókhoz kapcsolódik és e szempont figyelmen kívül hagyása előbb-utóbb feszültséget fog gerjeszteni. Az EMNP elképzelései szerint a megyei jogú városok jogállását meg kell tartani, mert ezek adott térségekben a fejlődés motorjai lehetnek. A megyék hatáskörét is meg kell őrizni.

Újabb kedvezőtlen döntések a MOGYE-ügyben

A Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem szenátusi ülésén a magyar tagozat képviselői a magyar nyelv gyakorlati oktatásba történő bevezetését és a magyar tagozathoz tartozó önálló diákcsoporthoz létrehozását kezdeményezték, amit a szenátus elutasított. E kérdések azt követően kerültek a szenátus elé, hogy korábban az egyetem rektora és igazgatótanácsa nem értett egyet a magyar tagozat akkreditációjához szükséges intézkedések megtételével. Szilágyi Tibor rektorhelyettes az MTI-nek elmondta, a tanügyi törvény előírja, hogy az oktatási programokat minden nyelvre külön kell akkreditálni. „Erre alapozva kértük a magyar és román tagozathoz tartozó csoportok elosztását” – nyilatkozta a rektorhelyettes. Hozzáfűzte, hogy nem teljesen magyar gyakorlati oktatásra tettek javaslatot, hanem azt kezdeményezték, hogy a jelenlegi román mellett a magyar nyelvet is vezessék be a gyakorlati oktatásba. Ez utóbbi elengedhetetlen feltétele a magyar tagozat hosszú távú fennmaradásának.

Szilágyi Tibor meglátása szerint a mostani szenátusi döntés csak tetézte a korábbi kedvezőtlen intézkedéseket. Hozzátette, az egyetem vezetősége – megszegvén az egyezséget – a tavaszi versenyvizsgák során - etnikai diszkriminációnak minősítette, és így nem követelte meg a magyar nyelvi kompetenciákat a magyar tagozat kérésére meghirdetett állásoknál. Ugyanakkor feltétele az akkreditációnak a megfelelő számú és képzettségű magyar oktató megléte. Csak a véletlenül múlt, hogy nem vettek fel magyarul nem tudó oktatókat a magyar tagozathoz.

Szilágyi szerint hamarosan összehívják az egyetem közgyűlését, hogy megoldást találjanak a kialakult helyzetre.

A MOGYE-n 2011-ben alakult ki éles konfliktus az egyetem román vezetősége és magyar tagozata között amiatt, hogy az egyetem vezetése az intézményi autonómiára hivatkozva nem léptette életbe az új oktatási törvény magyar szempontból fontos előírásait. A konfliktus kezelési kísérlete 2012 májusában hozzájárult a jobboldali Ungureanu-kormány bukásához 2012

szeptemberében született egy hétpontos megállapodás a magyar képzést illetően, amelyet a Ponta-kormány akkori tanügyminisztere is aláírt.

A szenátus mostani vétője is bizonyítja, hogy Victor Ponta április 24-én Strasbourgban félretájékoztatta a nemzetközi közvéleményt az egyetem helyzetéről. Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének ülésén a román miniszterelnök kormánya egyik legnagyobb eredményének nevezte a tavaly őszi marosvásárhelyi megállapodást, és kifejtette, hogy – szerinte – mind a magyar, mind a román tanárok képviseltetik magukat az egyetem irányító testületében, a magyar és a román diákok pedig saját anyanyelvükön tanulhatnak.

Forrás: kronika.ro

Erdélyi körkép az iskolai beiratkozásról

Lásd a Hét témája rovatban.

Felvidék

Berényi az Unióban eltöltött évekről

Bár az Európai Unió viszonylag sok tekintetben segítette a felvidéki magyarság érdekérvényesítését az uniós csatlakozás előtt, 2004 után Szlovákiában befejeződött az EU kisebbségpolitikájának érvényesítése – vélekedett a Magyar Közösség Pártja elnöke Szlovákia uniós csatlakozásának kilencedik évfordulóján.

Berényi József szerint Szlovákia az Európai Unióhoz való csatlakozása egyik legfontosabb vívmánya a felvidéki magyarság szempontjából a schengeni övezethez való társulás volt. „Ez a lépés lélektani szempontból nagyon fontos volt, hiszen Szlovákia és Magyarország vélhetően soha vagy legalábbis nagyon sokáig nem tudott volna eljutni a szabad határforgalmat biztosító kétoldalú szerződés megkötéséig” - mutatott rá Berényi.

Úgy vélte: bár a csatlakozást megelőző években az EU nagyon fontos partnere volt a szlovákiai magyarságnak a vele szemben fellépő akkori szlovák kormányzat ellen, később sajnos változott a helyzet. "Amíg Szlovákia a csatlakozás előtt állt, addig az EU-nak volt kisebbségpolitikája, voltak elvárásai, teljesítésre váró ajánlásai" - mutatott rá Berényi. Ezekben az időkben érzékelhető volt, hogy a szlovák politika demonstrálni akarta Brüsszel irányába: Szlovákiában megindult a párbeszéd a magyarokkal. Ennek volt köszönhető az MKP kormánytagsága³ és az is, hogy ma van magyar egyetem Szlovákiában.

Az uniós csatlakozást követően azonban Berényi szerint jórészt az EU csökkenő ráhatásának következményeként, jelentős változás állt be abban, hogy a szlovák kormányzat milyen hajlandóságot mutat, és mit tesz a kisebbségek, köztük a magyarok érdekében.

„Ma már, mivel az Uniónak nincs reális behatása ezeken a területeken, nincs szankcionálási lehetősége, a kisebbségeket érintő ajánlásokkal már

³ Berényi József külügyi államtitkárként vett részt a Dzurinda-kormány munkájában

nem is foglalkoznak. A népszámlálás eredményeit tekintve pedig látható, hogy ez mit jelent számunkra” - mondta az MKP elnöke, hangsúlyozva: a csatlakozás óta semmilyen, a magyarságot érintő intézményi bővítésre nem került sor.

A felvidéki magyarság érdekérvényesítésének kilátásairól az MKP elnöke úgy vélte: nagyon fontos lehet a polgári kezdeményezések intézményének bevezetése. "Ennek alapján mi is most kezdjük megszervezni az aláírásgyűjtésünket, ami egy közös kisebbségvédelmi modell bevezetését célozza" - mondta, hozzátéve: az Európai Uniónak akkor lesz újra érdemi eredményeket elérő kisebbségpolitikája, ha sikerül elérni egy ilyen jogi rendszer bevezetését. "Ha ezt sikerül elérnünk, akkor újra érdemes lesz szlovákiai magyar európai uniós állampolgárként is gondolni magunkra, mert ma, ha a magyarságot érintő problémák merülnek fel, az unió felteszi a kezét, és azt mondja: oldja meg a két ország, ez pedig számunkra nem elfogadható hozzáállás" - szögezte le.

(MTI)

Malina Hedvig pszichológiai vizsgálata

Žak-Malina Hedviget április 30-ára idézték be pszichológiai vizsgálatra. Ígéretéhez híven megjelent a kivizsgáláson, de nem működött együtt.

Noha időközben a Szlovákiai Helsinki Bizottság április 29-i közleményében felszólította a szlovák legfőbb ügyészséget a *Žak-Malina Hedvig*gel szemben hamis tanúzás vádjával indult eljárás leállítására, ez nem akadályozhatta meg a 2006-ban megvert lány újabb indokolatlan meghurcolását. *Petőcz Kálmán*, a Bizottság elnöke az állásfoglalásban megállapította, „nem elégséges mértékű az az erőfeszítés, amelyet a szlovák hatóságok a *Žak-Malina Hedvig* elleni támadás ügyének kivizsgálásáért tesznek”, és ez egyáltalán nem áll arányban azzal az igyekezettel, amellyel a hamis tanúzást akarják rábizonyítani. A közlemény szerint „okkal feltételezhető, hogy amennyiben a szlovák hatóságok az eddigihez hasonló lépéseket tesznek Hedvig ügyében, az az emberi jogok európai egyezményének megsértéséhez vezethet”, ezért a Bizottság az eljárás leállítását szorgalmazza.

Az április 30-i idézésnek azonban ennek ellenére eleget kellett tennie *Žak-Malina Hedvig*nek. Ügyvédje, *Roman Kvasnica* elmondta, hogy védenca „az ambuláns pszichológiai kivizsgálás során közölte a pszichológussal, hogy nem fog kommunikálni azokról a megpróbáltatásokról, amelyek 2006-ban és később érték, mivel orvosa figyelmeztette arra, hogy a vizsgálat újra előidézheti az őt ért korábbi traumát”. Feltételezése szerint a pszichológiai vizsgálat megghiúsulása miatt elképzelhető, hogy pártfogoltját rövidesen pszichiátriai vizsgálatra is beidézik, ugyanakkor arra még nem tudott választ adni, hogy az esetleges további vizsgálatok során kommunikál-e majd az orvosokkal a felvidéki magyar asszony. Hozzáfűzte, jogi szempontból nem lehetséges az intézeti kivizsgálás, ugyanis „Szlovákiában nincs olyan előírás, amely szabályozná, hogy milyen feltételek mellett lehet végrehajtani egy ilyen intézeti kivizsgálást, milyen körülmények mellett lehet valakit megfosztani személyes szabadságától e célból”.

Žak-Malina Hedvig ügye 2006. augusztus 25-e óta húzódik, amikor Nyitrán két szlovák szélsőséges megverte, mert magyarul beszélt telefonján. Rövidesen politikai ügyet kreáltak az esetből, amelyet főként az első Fico-kormány kezelt „sajátosan”, de Iveta Radičová miniszterelnöksége idején sem sikerült megnyugtatóan rendezni.

A szlovák parlament előtt a vasúti kétnyelvűség ügye

A Most-Híd képviselői, *Bugár Béla*, *Solymos László* és *Érsek Árpád* április 26-án nyújtották be azt a törvénymódosító-javaslatot, amely rendezni kívánja a vasúti kétnyelvűség kérdését.

A javaslat két jogszabályt, a kisebbségek nyelvhasználatáról szóló törvényt, valamint a vasúti törvényt érintené. Az indoklás alapja, hogy bár a kisebbségi nyelvtörvény 2011-es módosítását követően egyes települések „érdeklődést tanúsítottak a kétnyelvű feliratok kihelyezése iránt”, de „kiderült, hogy jogi és műszaki hiányosságok miatt a Szlovák Vasúttársaság nem tud eleget tenni ezeknek a kéréseknek”. Ennek következtében a szlovák vasút rendre elutasította a kétnyelvű feliratok kihelyezése iránti kérelmeket. Ezen igyekszik segíteni a módosítás, amellyel ugyanakkor azt is beismerte a Most-Híd, hogy a 2011-ben általuk szorgalmazott jogszabály-változtatást komoly hiányosságokkal fogadták el.

Solymos László, a párt frakcióvezetője elmondta, hosszú, különböző szinteken és fórumokon folytatott egyeztetés előzte meg a javaslat beterjesztését, amely szerintük megoldaná a régóta húzódó ügyet. Ugyanakkor hozzáfűzte, hogy nem tudják garantálni és megjósolni sem, hogy a kormánypárt miként viszonyul majd a törvényjavaslathoz, amely májusban kerülhet napirendre. A politikus kiemelte, hogy az elmúlt évben tárgyaltak az érintett 140 település polgármestereivel, valamint *A. Nagy László* kisebbségi kormánybiztos is számos megbeszélést folytatott a témában.

A Magyar Közösség Pártja (MKP) sajtóközleményben üdvözölte a kezdeményezést. A közleményben kifejtették, bíznak a törvénymódosítás elfogadásában, „ugyanis a közelmúltban többször előfordult már, hogy az előzetes álhírekkel ellentétben volt egyezés a Most-Híd és a Smer között”, amit ezúttal sem tartanak kizártnak. Úgy vélték, a megegyezés *Robert Fico* érdeke is, hiszen ez a gesztus kedvező alapot jelenthetne a júliusban esedékes magyar-szlovák miniszterelnöki találkozóhoz. Hozzáfűzték azonban, hogy a javaslat ténye újabb bizonyíték arra, hogy a kisebbségi kormánybiztosi poszt a „pénzosztáson kívül semmilyen törvényalkotási hatáskörrel nem jár”.

A közlemény ugyanakkor a vasúti kétnyelvűség ügyét részletkérdésnek nevezte, amely „a magyarság megmaradásához csak nagyon kis mértékben járul hozzá”, emellett a nemzeti megmaradás minimumából „az elmúlt háromnegyed évben szinte semmi sem valósult meg”. Szerintük ez utóbbit az MKP-n kívül más nem vállalta fel.

Némi előrelépést tapasztalhattunk a kétnyelvűség más területén is. Az elmúlt időszakban több ízben érte bírálat a Kaufland üzletlánc felvidéki

hálózatát, ugyanis a máshol (pl. Erdélyben) szokásossal szemben Dél-Szlovákiában elzárkóztak attól, hogy a tájékoztató felirataikat két nyelven tüntessék fel. Arra hivatkoztak, hogy túlzott terheket róna a cégre a fordítás, ami az árakban jelenne meg, ráadásul a helyzet megfelel a törvényes előírásoknak, így nem kívánnak változtatni ezen. A civil kezdeményezések nyomása ugyanakkor a jelek szerint eredményesnek bizonyult és az áruházlánc engedett. Komárom környékén megjelentek az üzletlánc kétnyelvű óriásplakátjai, amelyek már magyarul is hirdetik a Kauflandot. A Fontos vagy! mozgalom üdvözölte a szemléletváltást, és hangot adott reményének, hogy ez csak az első lépés volt és rövidesen a hálózat „következetes kétnyelvűsítésére” is sor kerül.

Délvidék

Az autonómia nem politikai marketing kérdése

Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke eddig kizárólag a Vajdaság Autonóm Tartomány parlamentjének elnökeként nyilatkozott a Vajdaság autonómiájáról szóló nyilatkozat kapcsán. A Magyar Szónak április 27-én adott [interjújában](#) elmondta, eddig tudatosan választotta szét a két funkcióját, hiszen a tartományi parlament elnökeként „tényeket közölt, amelyek megnyugtató jellegűek voltak, a közvélemény lehiggasztása és lecsillapítása szándékából születtek.”

A VMSZ elnökeként már „az első pillanattól kezdve teljes mértékben világos volt” az autonómia kérdéséhez való hozzáállás. Ahogy a vajdasági magyar emberek számára a politikai célkitűzések első három helyén biztosan szerepel Vajdasági autonómiája, úgy a VMSZ politizálása is ezt a fajta közösségi prioritást követi, s annak érdekében, hogy ez a fajta prioritás realitássá váljék sokat tettek az elmúlt években.

A deklaráció olyan politikai indulatokat gerjesztett, amely azt bizonyították, hogy nem a nyilatkozatról és nem Vajdaságról van szó, hanem egy politikai csatározásról a két legnagyobb szerb párt, a Demokrata Párt és a Szerb Haladó Párt között. Ezzel kapcsolatban felhívta figyelmet, hogy többek között ezért sem nyilatkozott eddig pártelnökként, mert nem szabad meggondolatlanul beleállni ebbe a csatározásba, mivel – ahogy azt számos múltbeli esemény is alátámasztja – „amikor mi megjelentünk a csatározás terén, egy adott pillanatban bennünket kezdtek el ütni”.

Megismételte, hogy a VMSZ számára Vajdaság autonómiája most is az elkövetkező időkben is nagyon fontos prioritás, és ez az állapot sem most, sem később nem fog változni. „A mi számunkra ez nem politikai marketing kérdése, hanem érdekérvényesítési prioritás és esély kérdése. Mi ezt sohasem azért mondjuk, hogy a közvéleménybeli megítélésünket javítsuk, vagy megtartsuk, hanem azért, mert ez nekünk elemi érdekünk. Ezt az elemi érdeket folyamatosan számon tartva és figyelembe véve próbálunk politizálni.” – nyilatkozta a pártelnök.

A nyilatkozat szövegével kapcsolatban megjegyezte, ha a vitatott mondat⁴ benne marad a deklarációban, sohasem fogják megszavazni. Emellett más komoly észrevételeik is vannak a szöveggel kapcsolatban, melyekhez a szöveg módosításakor be fogják terjeszteni módosító javaslataikat.

Véleménye szerint változtatni kellene a politikai stíluson, hiszen a „nagy deklaratív politizálás, a nagy mondatoknak a pufogatása többé nem járható út (...) vannak a történelemben és a politikában pillanatok, amikor deklarációkat kell megfogalmazni és elfogadni. Ilyenre volt például lehetőségünk 2000 őszén, vagy azt megelőzően, hogy a szerb alkotmány elfogadásra került. Ma, amikor az alkotmány hatályban van, egy merőben másfajta politizálásra van szükség. Ez az apró lépéseknek és a konkrétumok kezelésének a politizálása – hangoztatta Pásztor.

Ágoston András, a Vajdasági Magyar Demokrata Párt [hírlevelének](#) XI. évf. 99. számában a cikk kapcsán erős kritikával illette Pásztort. Véleménye szerint a VMSZ elnöke összemosza a pártérdekeket a vajdasági magyarság alapérdekeivel és az interjút arra használta fel, hogy „szembemenve a Bojan Pajtic tartományi végrehajtó tanács elnöke vezette Vajdaságért harcoló szerb opció véleményével, ezúttal egyértelműen az SNS oldalára állva, verhetetlen érveléssel ugyan, de megtorpedózza az ún. Vajdasági Nyilatkozat már úgy is jócskán megtépázott tervezetét.”

Kárpátalja

Orbán Viktor kárpátaljai látogatása

Orbán Viktor kormányfő április 26-án Beregszászra utazott, a magyar kormány és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola között kötendő elvi megállapodás (*Előzmény: Nemzetpolitikai Tükör II. évfolyam, 9. szám*) aláírására. A miniszterelnököt *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes és *Németh Zsolt*, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára kísérte.

Orbán Viktor az intézmény 500 millió forintos többlet-támogatásáról szóló egyezség megkötése mellett rövid beszédet is tartott, amelyben összefogásra buzdította a Kárpát-medencei magyarságot. Hangsúlyozta, a jövő a nyolc ország területén élő magyar nemzet oldalán áll, „a korszellem a mi vitorlánkat dagasztja, a mi hajónkat hajtja”. Elmondta, a magyarokat segíti az az európai tendencia, amely a határokat eljelentékteleníti és az európai kultúra nevében átlépi, azonban a „nemzetek Európája” mellett továbbra is ki kell állnunk. Kiemelte, hogy a magyar kultúra és történelem csak a különböző országokba szakított magyar közösségek saját történetéből és kultúrájából állhat össze kerek egésszé, egyformán fontos tehát Kárpátalja, Felvidék, Erdély, az anyaország és minden terület magyarsága. A kárpátaljai magyar főiskolát fontos szimbólumnak nevezte, amelynek léte a magyarság összefogásának példája. A kormányfő kitért olyan aktuális ügyekre is, mint a kárpátaljai magyarok minél szabadabb Magyarországra utazásának biztosítása, vagy a kisebbségbarát ukrán nyelvtörvény elfogadása, amelynek kapcsán arra biztatta a magyar közösséget, hogy éljenek a jogszabály

⁴ A nyilatkozat szövegének legvitatottabb mondata: „Vajdaság autonómiája a benne élő polgárok joga, és az ő akaratukból része Vajdaság Szerbiának.”

nyújtotta lehetőséggel saját lakóhelyükön. Orbán Viktor ígéretet tett arra, hogy minden segítséget meg fog adni a kormány a kárpátaljai magyarság számára.

Orosz Ildikó, a főiskola vezetője igazi ünnepnek nevezte a megállapodás megkötését, amelynek köszönhetően nagyban nő az intézmény mozgásteret. Köszönetet mondott továbbá annak a közel száz magyarországi önkormányzatnak és egyéb támogatóknak, akik az eddigiekben segítették őket.

Kovács Miklós, a KMKSZ elnöke szintén ünnepnek minősítette az eseményt: „afféle oázisünnepnek”, amely után továbbindulhatnak a következő célok felé.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség kritizálta a látogatást, tüntetést is előkészítettek, de végül visszakoztak. A párt elnöksége szerint ez az esemény is azt igazolja, hogy a magyar kormány „diszkriminatív politikát” folytat Kárpátalja magyarságával szemben, ezzel az ukrajnai szélsőségesek kezére játszva. A magyar-ukrán államközi kapcsolatok javulását elégedettséggel nyugtázták, ugyanakkor aggodalmukat fejezték ki azért, mert szerintük összefüggésben áll az UMDSZ mellőzése és a kárpátaljai nacionalisták térnyerése. Az UMDSZ-hez kötődő sajtóorgánus, a Kárpáti Igaz Szó kritikával illette a magyar kormány és a KMKSZ kapcsolatát, illetve az ellenlábás szervezet kormánypártok általi előnyben részesítését is.

Interjú Orbán Viktorral a Kárpátalja c. lapban

A miniszterelnök beregszászi látogatása során adott interjút a hetilapnak.

A külhoni magyarok választásokon való részvételéről szólva elmondta, hogy az alaptörvény világossá teszi, hogy a határokat nem érintve egyesíteni kell a nemzetet, vagyis létre kell hozni a nemzet nyelvi, kulturális és politikai egységét. Tehát dolgozni kell annak érdekében, hogy a magyar nemzet tagjainak meglegyen az erős kapcsolatuk az anyaországgal. A választási részvétel biztosítása ily módon a Kárpát-medencei magyar nemzet újjászervezésének fontos része.

Megjegyezte, hogy az ukrán helyzet nem rendezett, a törvények nem teszik lehetővé a kettős állampolgárságot, ugyanakkor az egész rendszer jogi alapjai még nem jöttek létre, ezért ebben a magyarok mellett mások is rendelkeznek az etnikum szerinti származásuk állampolgárságával is. Véleménye szerint Ukrajna, mely komoly európai középhatalom, előbb-utóbb egy nagyvonalúbb és megengedőbb szabályozás irányába mehet el. A miniszterelnök kijelentette, hogy az anonimitást biztosítják a választások során, csak a statisztikai adatokat hozzák majd nyilvánosságra.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és a Fidesz kapcsolatait bajtársiasként jellemezte, és kijelentette, hogy „mi az itteni kulturális szövetséggel, illetve annak vezetőivel fiatal korunkig visszamenően ápolunk baráti kapcsolatot, úgyhogy ez egy, a politikai ésszerűséget talán kicsit meg is haladó, mély kötődés a két szervezet között. Magam se tudok pusztán úgy

tekinteni Kovács Miklósékra, mint egy kárpátaljai magyar szervezet képviselőire, anélkül, hogy eszembe ne jutna minden, ami az elmúlt mintegy 25 évben közösen történt velünk”.

A két párt viszonyáról szólva arra utalt, hogy a KMKSZ és a Fidesz viszonya azért stratégiai természetű, mert mindketten azt a kérdést teszik az első helyre, hogy mit kell tenniük annak érdekében, hogy a Kárpátalján élő magyarok magyarok maradhassanak. „Minden más kérdés csak ezután következik, és ez tesz bennünket stratégiai szövetségesekké” – nyilatkozta a miniszterelnök.

A magyar-ukrán viszonyt úgy jellemezte, hogy Ukrajnával, mint komoly európai középhatalommal Magyarországnak a magyar kisebbségen túl számos más fontos közös ügye, gondja, baja és lehetősége adódik. Elmondta, hogy fontos téma, de nem tehetjük kizárólagossá az ukrán-magyar kapcsolatokban a kárpátaljai magyar kisebbség ügyét. „Ugyanakkor mindig világosan jelezni kell ukrán partnereink felé, s ezt meg is tesszük, hogy az ukrán-magyar kapcsolatok bizalmi alapját mégiscsak az adja, hogy ők hogyan bánnak az itt élő magyar kisebbséggel, hogy ezt mi, mint magyar kormány fontosnak tartjuk, s minél inkább megkapják a nekik járó elismerést, az őket megillető emberi méltóságot és tiszteletet a Kárpátalján élő magyarok, annál jobban tudunk előre haladni az együttműködésben az ukrán-magyar kapcsolatok más területein, – fejtette ki Orbán Viktor.

A hetilap azon kérdésére, ami arra vonatkozott, hogy miként érné el a kárpátaljai magyarság számára optimális helyzetet, kijelentette, hogy a célokat a helyi magyarságnak kell megalkotnia, amelyek elérését azután a magyar kormánynak támogatnia kell. Emellett helyes, ha Budapestnek van egy elképzelése arról, hogy az anyaországon kívüli hét másik közösségnek mi lehet a jövője. A miniszterelnök a kárpátaljai magyarokat kemény, céltudatos, életerős és mozgékony közösségként jellemezte, arra is utalva, hogy érdemes úgy számolni Kárpátaljával, mint egy jelentős, mobil népesség- és munkaerő-tartalékkal a Kárpát-medencei magyarság szempontjából.

Az oktatáspolitikai távlati céljairól elmondta, hogy az értelmiség kinevelése, a nyelv és a kultúra ápolása mellett törekednünk kell a kapcsolatok szorosabbá fűzésére – kézzelfogható előnyöket is nyújtva – a mezőgazdasági és az ipari munkássággal is. Jelezte, hogy a szakiskolák beindítása a következő fontos feladat. „A beregszászi Rákóczi-főiskola már lépett is ebbe az irányba a felnőttképzés keretében, de én szeretnék még tovább menni”- zárta a beszélgetést Orbán Viktor.

Horvátország

A HMDK jelöltjei a helyhatósági és megyei választásokon

A Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége (HMDK) április 25-én jelentette be, hogy közösen indul az előjárói és az előjáró-helyettesi posztért az észak-baranyai Hercegszőlősi járásban a Horvát Néppárttal (HNS) és a Horvát Szociál-Liberális Párttal (HSL).

A sajtótájékoztatón *Jankovics Róbert*, a HMDK ügyvezető elnöke mutatta be a május 25-i helyhatósági és megyei választásokon induló koalíció jelöltjeit:

Sója Lajos (HMDK) előjáró-jelöltet, Jasna Petrović (HNS) és Milan Grahovac (HSL) előjáróhelyettes-jelölteket. Mindhárman azt hangsúlyozták, hogy a Hercegszölösi járás megérett a radikális változásra, mert egyfajta előjárókultusz alakult ki, és nem a választó került a figyelem középpontjában.

Sója Lajos szerint ma a legnagyobb problémát a munkanélküliség jelenti, és a beruházók nem állnak sorban a járás „kapui” előtt, ezért ha helyzetbe kerülnek, egy járási szövetkezet megalakítását is szorgalmazni fogják.

Április 30-án újabb sajtótájékoztató keretében más járásokban induló jelölteket mutatott be Jankovics Róbert, akik Hercegszölösi járás melletti három olyan járásban indulnak, ahol az ott élő magyarok számára törvény szavatolja az előjáró-helyettesi tisztséget: a kelet-szlavóniai Ernestinová járásban, amelyhez Szentlászló, a Tordinci járásban, ahova Kórógy tartozik, valamint a baranyai (drávszögi) Bellyei járásban.

A szentlászlói Dominović Edit a helyi nyugdíjas egyesület elnöke. Az előző ciklusokban is tagja volt az Ernestinová Járási Tanácsnak. A kórógyi Cserepes Zoltán a Kórógyi Hagyományőrző Egyesületnek, valamint a Tordinci járás magyar kisebbségi önkormányzatának az elnöke, a HMDK Vukovár-Szerém megyei egyesület vezetőségi tagja. A laskói Déra Nándor a helyi HMDK-alapszervezet, valamint a Horvátországi Magyar Ifjúsági Közösség elnöke, falujának és közösségének rendkívül aktív közéleti szereplője. A kisköszegi Sipos Sándor a HMDK országos szervezetének elnökségi tagja, a HMDK kisköszegi egyesületének alelnöke. Az előző két ciklusban a Darázi járás vezetőségének tagja – 2005 és 2009 között annak előjáró-helyettese és tanácsnoka, a 2009-13 közötti időszakban előjáró-helyettesi tisztséget töltött be. 2003 és 2011 között a Darázi járás Magyar Kisebbségi Önkormányzatának az elnöke.

Forrás: <http://huncro.hr>

Muravidék

Martonyi János a helyi magyarság képviselőivel találkozott Lendván

Miután szlovén kollégájával tárgyalt Ljubljanában, Karl Erjavccal, Martonyi János külügyminiszter április 26-án Lendvára is ellátogatott, ahol a helyi magyarság képviselőivel találkozott, többek között Horváth Ferencsel, a Muravidéki Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség (MMNÖK) elnökével, valamint Göncz Lászlóval, a szlovéniai magyarság parlamenti képviselőjével.

A találkozó után tartott sajtótájékoztatón a külügyminiszter kiemelte: a muravidéki magyarság viszonylag kis közösség, de mindent megtesz fennmaradása és önazonosságának és kultúrájának megőrzése érdekében, valamint csodálatát és elismerését fejezte ki a helyi magyar közösség gazdag kulturális élete iránt.

„Néhány éve úgy tekintünk a határon túli és általában véve a határon kívüli magyarságra, mint egy különleges erőforrásra. Úgy látjuk, hogy ez különleges felelősséggel is jár Magyarország felé és a mindenkori magyar

kormány felé” – mondta Martonyi János. Hozzátette, hogy nemcsak támogatni kell a határon túli magyar közösségeket, hanem azonosulni kell velük és problémáikkal, és mindent meg kell tenni politikai szinten is ahhoz, hogy az összmagyarság együtt maradjon.

Martonyi János elmondása szerint a szlovén-magyar kapcsolatok jók, vitás kérdések nincsenek, a nemzeti kisebbség helyzetének kezelését pedig mindkét fél alapvetően jónak tartja. Felhívta a figyelmet azonban arra, hogy már a harmadik szlovén kormány napirendjén szerepel a nemzetiségi törvény. Reményét fejezte ki, hogy a jelenlegi kabinet végül tető alá is hozza a törvényt, amiről szó volt ljubljanai tárgyalásain is.

(MTI)

Nyugati magyarság

Nyugat-európai magyarok a felvidéki autonómia mellett

A szlovákiai magyarság helyzetéről rendezett tanácskozást a felvidéki Pro Kalondiensis Polgári Társulás az Európai Unió egyik programja keretében.

Az „Összetartozás Program“ nevet viselő szakmai tevékenység keretein belül megvalósuló „Nyugat-Európa Kelet-Európáért“, kisebbségek jogaival foglalkozó szakmai projekt április 26-án tartott zárókonferenciájának témaköre a felvidéki magyarság helyzetének elemzése volt. A kalondai civil szervezet meghívására a Nyugat-Európai Országos Magyar Szervezetek Szövetségének számos képviselője – többek között Csehországból, Hollandiából, Németországból, Angliából és Finnországból – érkezett az Érden tartott konferenciára.

„Meg kell ismernünk az európai őshonos népek kisebbségi gyakorlatát, a működő autonómiákat, és széles körű összefogással kell törekedni azok átültetésére az elszakított magyar országrészekbe” - mondta *Papp Sándor*, a felvidéki Pro Kalondiensis Polgári Társulás elnöke. Beszédében kifejtette, a felvidéki magyarok ugyanolyanok, mint Európa más nemzeti kisebbségei, akár mint a skótok, vagy a katalánok. Szükséges ezen európai tapasztalatok megismerése, amelyhez a nyugat-európai magyar szervezetek segítségül szolgálhatnak.

A rendezvényt dr. Veress László, az Országgyűlés Hivatala elnöki titkárságvezetője megbízásából *dr. Kelemen András*, az Országgyűlés elnökének külpolitikai főtanácsadója köszöntötte. Elmondta: az a tény, hogy a rendszerváltozás óta az Országgyűlés támogatásokat szavaz meg a határon túli magyarság közéletének támogatására, nem tekinthető egyfajta segélyezésnek. Példákat hozott fel arra, hogy mivel járultak hozzá határon túli magyarok a rendszerváltozás utáni országépítéshez. „Összetartozunk, mint a kenyér és a héja”- mondta.

Haraszti Attila, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikáért felelős államtitkárságának főosztályvezetője a határon túli magyarok önszerveződéseinek fontosságára, öngondoskodó képességére hívta fel a figyelmet.

Boldoghy Olivér, a felvidéki Fontos vagy! mozgalom vezetője azt hangsúlyozta, hogy a kisebbségi területeken a kisebbségi nyelvet jól

láthatóvá kell tenni ahhoz, hogy az ott élő magyarság ne érezze magát idegennek saját szülőföldjén.

Szilágyi Szabolcs, a németországi magyar szervezetek képviselője úgy fogalmazott, a felvidéki magyarság helyzetének rendezésében kulcsfontosságú szerepet játszó autonómia eléréséhez szükséges az anyaország támogatása, valamint annak megértetése a többségi társadalommal, hogy az autonómia nem ellenük irányul, hanem őket is erősítő törekvés.

A Kalondáért Társulás elnöke a konferencián ismertette az úgynevezett Kalondai Kezdeményezést is, amely együttes fellépést fogalmaz meg a programhoz kapcsolódó szervezetek között. A megállapodás ünnepélyességét emelte, hogy erre másnap, április 27-én a magyar Országgyűlés Esterházy János termében került sort.

Forrás: www.hirado.hu, www.felvidek.ma

Az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége idei közgyűlése

Április 27-én, szombaton tartotta 34. rendes évi közgyűlését az Ausztriai Magyar Egyesületek és Szervezetek Központi Szövetsége. Az eseményt két évente rendezik meg, minden alkalommal másik tartományt választva a közgyűlés helyszínéül. Idén a fennállásának 45. évfordulóját ünneplő Felső-ausztriai Magyar Kultúregyesület volt a rendezvény házigazdája Welsben.

Miután *Deák Ernő* elnök bejelentette, hogy 2014-től nem kíván a Központi Szövetség elnöke lenni, a közgyűlés egyhangúan két új tagot választott a vezetőségbe ülnökként *Hollós József* és *Török-Németh Zsuzsanna* személyében.

A közgyűlés döntött arról, hogy a Szövetség jövőképességének fenntartása érdekében integrációs megbeszéléseket folytat majd azokkal az Ausztriában élő magyarokkal, kiknek szervezetei nem tartoznak a Központi Szövetséghez.

Dr. Seidler Andrea, a Bécsi Magyar Iskola vezetője beszámolt az iskola fellendüléséről; idén már több mint 100 gyermek ismerkedik a magyar nyelvvel az iskola programjának keretében.

A közgyűlés egyhangúan támogatta az ausztriai magyar cserkészparancsnok *Csernay Roberta* egyeztetésre irányuló törekvését az Ausztriában működő magyar iskolákkal.

Közös álláspontra helyezkedett a közgyűlés a Bécsi Napló ügyében, elfogadták, hogy finanszírozhatósága fenntartásához reformokra van szükség.

A Központi Szövetség tanácsadó testületek létrehozásáról is döntött, a közgyűlés és a magyar kisebbség állandó érdekképviselője, valamint a vezetőség munkájának támogatása céljából.

Forrás: <http://volksgruppen.orf.at>, <http://kozpontiszovetseg2014.blogspot.hu>

A HÉT TÉMÁJA

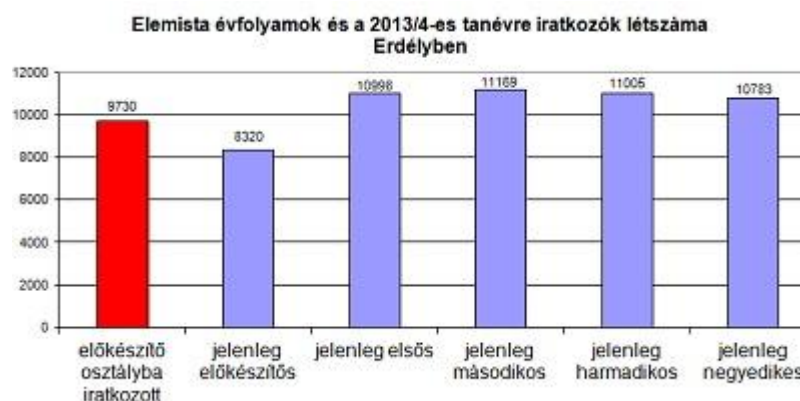
Erdélyi körkép az iskolai beiratkozásról

Az [Iskolák veszélyben program](#) keretében elkészült a megyei tanfelügyelőségek április 28-án nyilvánosságra hozott beiskolázási adatainak a magyar közösség szempontjából történő áttekintése⁵. Április 22-én zárult a 2013/2014-es tanévre történő beiratkozás. A pót-beiratkozás során ugyan feltehetően némileg növekedni fog a beiratkozott tanulók száma, ez azonban nem fogja már számottevően befolyásolni a trendet.

Az előzetes eredmények szerint a tágan vett Erdély 16 megyéjében valamivel kevesebb, mint 54 ezer diákot írtattak be a szüleik előkészítő osztályba. A magyar tannyelvű osztályba beiratott diákok száma mintegy 9730 fő, így hozzávetőleg az erdélyi kisiskolások 18%-a kezdi meg magyar nyelven a tanulmányait. (A magyar nemzetiségű lakosság aránya a 2011. évi népszámlálás szerint 18,9%).

A beiratkozási adatoknak az előző évi számokkal történő összevetését nehezíti, hogy időközben változtatásokat léptettek életbe az oktatási rendszerben. Így bár a számok első látásra emelkedő tendenciára utalnak, a valóságban több mint 1 tizedes csökkenés tapasztalható.

A szám szerint csökkenő trend azonban nem jelenti a magyar kisiskolások arányának a csökkenését: A 2012/13-as adatok alapján Erdély 16 megyéjében az elemi tagozaton (0-IV évfolyamok) a diákok 17,1%-a tanul magyarul, ezzel összevetve a mostani beiratkozási adatok a magyar oktatásban részt vevők arányának enyhe növekedését vetítik előre.

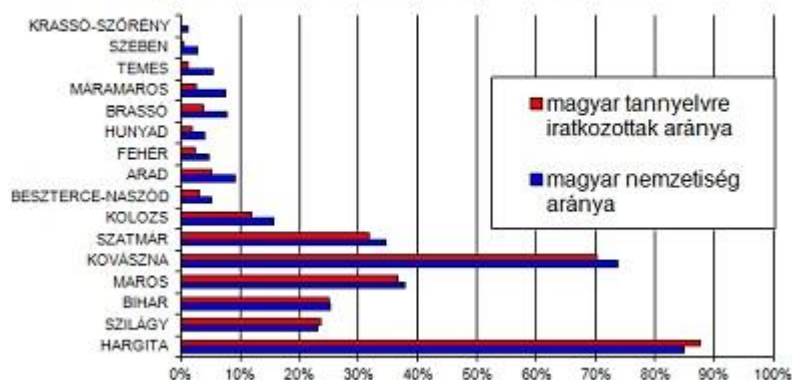

Célszerűnek bizonyult a magyar és román diákok arányát a népszámlálási eredményekhez viszonyítva vizsgálni, és ez alapján bemutatni az egyes régiók trendjeit.

A következő táblázat azt mutatja, hogy Erdély egyes megyéiben mekkora a magyar nemzetiségűek aránya a teljes lakosságon belül, illetve mekkora a magyar nyelvű előkészítő osztályosok aránya a diákok között.

⁵ Készítette: Kapitány Balázs demográfus, KSH Népeségtudományi Kutatóintézet

A magyar nemzetiségűek, illetve a magyar tannyelvre íratott diákok aránya megyénként

Az adatok szerint Hargita és Szilágy megyében arányát tekintve többen íratkoztak magyar osztályba, mint amekkora az adott megyében a magyarság népszámlálási aránya. Arról a két megyéről van szó, ahol a magyarság aránya a 2002-es és 2011-es népszámlálások között nőtt a románság rovására. A beiskolázási adatok is arra utalnak, hogy ebben a két megyében a magyar oktatási rendszer nem csak a „hagyományos” magyar családok számára jelent vonzó alternatívát, hanem a vegyes családok, illetve magyar anyanyelvű roma családok jelentős része is a magyar oktatást választja.

A kedvező képhez Hargita megyében feltehetően az is hozzájárul, hogy a megye románsága gyorsan csökken és öregszik, így egy román nyelvű színvonalas oktatási hálózat fenntartása, hasonlóan a magyar szempontból szórványoknak számító megyékhez, a románság számára is egyre nehezebb.

A következő megyecsoportba Bihar, Maros, Kovászna és kissé leszakadva Szatmár megyék tartoznak. E megyékben kiterjedt és sűrű a magyar oktatási hálózat, és a magyar osztályba íratkozott diákok aránya csaknem eléri a magyarság arányát. Ez első pillanatra megnyugtató eredmény. Azonban lényeges tényező, hogy ezekben a megyékben jelentős létszámú olyan magyar anyanyelvű közösségek élnek (Bihar, Maros, Kovászna megyében romák, Szatmár megyében svábok és romák), amely csoportok egy része, noha nem vallotta magát a népszámlálás alkalmával magyar nemzetiségűnek, de gyermekeit jelentős arányban – anyanyelvüknek megfelelően – magyar tannyelvű iskolába küldi.

A fentiekben említett, a magyarsághoz nyelvileg kapcsolódó csoportok demográfiai arányának a figyelembe vételével a beiskolázás sikerességéről alkotott kép valamennyire megváltozik. Összességében így azt feltételezhetjük, hogy e négy megyében a magyar családból származó gyermekek túlnyomó többsége magyar nyelven végzi majd tanulmányait, de elsősorban a vegyes házasságból származó, másodsorban a magyar anyanyelvű, de nem magyar nemzetiségű gyermekek egy részét nem a magyar oktatási rendszerbe íratják be.

Kolozs megye demográfiai és oktatási szempontból már részben a szórványvidékekre jellemző képet mutat. Mind a teljes megyében, mind Kolozsváron belül a magyar lakosság létszáma és aránya is gyorsan csökken, a magyar tannyelvre beíratott gyermekek aránya pedig még a nemzetiségi aránynál is lényegesen alacsonyabb. Míg 2011-ben a megye lakosságának

15,7%-a vallotta magát magyarnak a népszámláláskor, addig a most magyar osztályokba beiratott 587 gyermek már csak 11,9%-át teszi ki az összes beiratkozónak. Kolozsváron a beiratkozási adatok – nyilván nem függetlenül a magyar oktatási helyszínek számának bővülésétől – még meglehetősen magasak: a csaknem 350 beiratkozó előkészítő csaknem megfelel a tavalyi elsősök számának (358), amely értékek pedig magasabbak a korábbi évek beiratkozási értékeinél. Ezzel szemben Kolozs megye vidéki szórványterületein némely településen hasonlóan negatív tendenciák figyelhetőek meg, mint a hagyományos szóránymegyékben. Désen, ahol csaknem 3800 fős magyar közösség él, és nemrég még több iskolában is volt magyar elemi oktatás, most első körben, az egyetlen helyszínen csak 3 (!) gyermek iratkozott, a feltehetően összevontan induló osztályba, de – ha hihetünk az adatoknak – Tordán a Jósika líceumban is csak hét iratkozó gyermek van, míg Aranyosgyéresen öt. Ezek az adatok arra utalnak, hogy ezen városi szórányszökösségek gyermekeinek többsége – hasonlóan a „klasszikus” szóránymegyékhez – már Kolozs megyében sem magyar nyelven kezdi meg tanulmányait.

Beszterce-Naszód, Arad, Fehér, Hunyad és Brassó megyében, illetve talán még Máramaros megyében bár még beszélhetünk magyar nyelvű elemi oktatási hálózatról, de az a hálózat már csak a magyar gyermekek mintegy felét tudja bevonítani, a magyar diákok aránya mintegy fele a magyarság etnikai arányának. Míg a magyarság aránya 4-9%, a magyar előkészítőök aránya 2-5%.

Ezekben a megyékben a „színmagyar” családokban született magyar gyermekek szűk többsége idén is magyar elemibe kerül, de a vegyes házasságból született gyermekek közül alig-alig valaki. Mivel e területeken a városi magyarok többsége vegyes házasságban él, emiatt, a községekben pedig az elöregedés és a lélekszám csökkenése miatt ürülnek ki, szűnnek meg a kisiskolák, épülnek le, állnak át szimultán oktatásra a korábban nagynak számító intézmények. Ha ezeken a területeken találunk olyan falvakat, ahol magas a magyar iskolában az osztálylétszám, ez szinte mindig a roma gyermekek magas létszámának tudható be.

A magyar oktatás visszaszorulására példa Arad megye: míg a 2002/2003-as tanévben a megye 27 településén volt magyar tannyelvű elemi oktatás, jelenleg 19 településről mondható el ez, és – ismervén a születési számokat –, hasonló beiskolázási arányokkal számolva 2020-ban már csak 12-14 településen biztos a magyar iskola léte.

Másfelől viszont ezek azok a megyék, ahol jelenleg nagyobb számban találunk olyan jó nyelvéllapotú magyar vagy vegyes családból származó gyermekeket, akiket a szüleik magyar óvoda után román vagy német iskolába iratnak, tehát beiratkozási kampány célcsoportjai lehetnek. Ezen gyermekek csupán egy részének anyanyelvi iskolába vonzásával a leépülési folyamat ezeken a területeken még megállítható.

Végül van három olyan megye (Krassó-Szörény, Temes és Szeben), ahol az idei beiratkozási adatok alapján a magyar oktatási hálózat összeomlása már bekövetkezett. Míg Krassó-Szörény megyében idén senki sem iratkozott magyar osztályba, addig Temes megyében a diákok 1,2%-a, Szeben megyében 0,5%-a választotta a magyar osztályokat, annak ellenére, hogy a két megyében a magyar lakosság aránya 5,4%, illetve 2,9%-os. E három

megyében tehát a magyar – sok esetben inkább magyar származású – gyermekek többsége román vagy német nyelven végzi tanulmányait.

A 2013/2014 évi beiratkozási öszkép tehát vegyes. Az adatok tükrében egyre erőteljesebben figyelhető meg a romániai magyar oktatási hálózat kettészakadása. Ugyanakkor egyes területeken a magyar oktatási rendszer olyannyira domináns szerepet játszik, hogy még vegyes identitású társadalmi csoportok is magyar iskolába íratják gyermekeiket. Erdély jelentős részén egymás mellett működik a román és a magyar oktatási hálózat, de ez oly módon történik, hogy kisebbségi oktatás – legalábbis elemi tagozat szintjén – meglehetősen kevés gyermeket veszít az államnyelvi oktatással szemben. 9-10 szórványmegyében azonban a magyar oktatási hálózat különböző szintű leépülése, térvesztés figyelhető meg. Itt határolhatóak le azok a területek, települések, kistérségek, ahol jelentős számban iratnak román vagy német iskolába magyar anyanyelvű gyermekeket. A demográfiai leépülés miatt ezeken a területeken a magyar oktatási hálózat jövője azon múlik, hogy a következő években az anyanyelvű iskola milyen arányban képes megszólítani a gyermekeket. Az idei beiratkozási adatok nem mutatják e területeken pozitív fordulat jeleit.

Forrás: <http://itthon.transindex.ro/?cikk=20196>

KITEKINTŐ A KÖVETKEZŐ KÉT HÉTRE

2013. május 3-17.

Május 4-12.

Magyar Történelmi Zászlók – Somogyi Győző Kossuth-díjas festő- és grafikusművész kiállítása

Helyszín: Magyarság Háza – Budapest I. kerület, Szentháromság tér 6.

Május 9-10.

Nemzetközi ombudsmantalálkozó Topolyán – az önkormányzat, a helyi ombudsmanok szervezete és az EBESZ közös szervezésében

A konferencia témája: a helyi ombudsmanok szerepe és jelentősége

A programról [itt](#) olvashat.

Május 15. 16.00 óra

Gróf Esterházy János szobrának avató ünnepe – a Gróf Esterházy János-szoborért Egyesület, a Hegyvidéki Önkormányzat és a magyar kormány közös szervezésében

Avató beszédet tart: Áder János köztársasági elnök

Köszöntőt mond: Pokorni Zoltán polgármester

Budapest XII. kerület, Gesztenyés kert